

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр. БУРГАС

гр. Бургас 8001, ул. "Вардар" №1, ПК 512; тел. 056/549 682, 546 102; E-mail: puor@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ
ДИАНА КОСТОВА
ДИРЕКТОР

ГОДИШНА ТЕРАПЕВТИЧНА ПРОГРАМА ПО АРТ ТЕРАПИЯ

ЗА УЧЕБНАТА 2019/ 2020 ГОДИНА В ЦСОП- ГР.БУРГАС

Общо представяне на програмата

Годишната програма е разработена за допълнителна подкрепа за личностно развитие - АРТ ТЕРАПИЯ за деца със специални образователни потребности, обучавани в изнесени паралелки I-VII клас в ЦСОП-гр. Бургас

Корекционната работа включва индивидуална и групова работа.

Учениците включени в арт терапевтичната програма са разпределени в три модула според езиково-говорните и комуникативна умения.

- 1.Индивидуална арт терапия - за деца и ученици със затруднена вербална комуникация
- 2.Индивидуална арт терапия - за деца и ученици с добра вербална комуникация
- 3.Групова арт терапия с деца и ученици – от 3 до 6 деца с добра вербална комуникация

Арт терапията е лечение чрез изкуство. Процес на осъзнаване и промяна на психоемоционалното състояние чрез творчеството, което прави връзка с несъзнатото в нас.

Цел: Основната цел на арт терапевтичната дейност е общата активизация на децата с увреждания и нарушения, развитие на навици за социално взаимодействие и практически навици, мобилизация на креативността, себеизразяване и развитие на когнитивните възможности. Да се създаде защитена среда, в която чрез арт терапията да се развива фината моторика и уменията за самоизразяване и комуникация. Да стимулира проявата на творческата мисъл и креативност. Да работи за по-добра емоционална компетентност и себепознаване.

Предимства на арт-терапията при деца:

Когато вербалният контакт с детето е затруднен, общуването чрез рисунки, танц, истории, играчки и т.н. е по-естествено и разбираемо за децата. Понякога невербалната форма за общуване е единствен инструмент за проясняване и реагиране на силни, интензивни чувства. Отчита се повишаване на самооценката на децата - при интерес от страна на другите към резултатите от творческата им дейност. Арт терапията е безопасен метод за изразяване на агресивни чувства в социално-приемлива форма и като седативно средство при психомоторна възбуда. Помага за организиране на вътрешния хаос: възниква чувство за вътрешен контрол и ред. Има функция релаксация. Ускорява създаването на атмосфера на доверие и взаимно приемане чрез пораждането на положителни чувства. Развива психическите процеси - усещания, възприятия, представи, памет, мислене и въображение.

Фактори за създаване на среда за емоционално развитие:

Арт терапията дава емоционална подкрепа. Емоционалната среда включва приемане, емпатия и топлина и кара децата да се чувстват спокойни, сигурни, и ценени. Признаването на емоциите на детето е важен момент. Детето трябва да не се въздържа и отрича от показване на емоции, защото няма правилни и неправилни емоции - след като съществуват, детето има основания за това, което изпитва. Учи се да изразява чувствата с думи. Децата изучават света най-добре в контекста на своите преживявания, затова техните емоции трябва да се назовават и описват точно когато ги преживяват. Така между детето и терапевта се формира доверие, когато то може да разчита на постоянна реакция от страна на възрастния, а той е длъжен да моделира желаното поведение като зачита сътрудничеството, компромисите и изразяването на емоциите. Стратегиите за стимулиране на просоциално поведение включват възползване от естествено възникващи ситуации за определяне на просоциалните действия на децата, редуването на децата при осъществяване на дейност е начин на сътрудничество между тях, създаване на възможности те да си помагат и взаимодействат.

Механизми за въздействие:

- Възможност за експресиране (спонтанно изразяване);
- Специфични възможности за себепознание;
- Специфични възможности за общуване.

Използвани методи на изобразителното изкуство:

Рисуване, скулптура, моделиране, апликация, колаж, приложни техники и други изкуства :работа с текст; драматизация, музика (слушане и възпроизвеждане); танц и движение.

Използвани материали:

Моливи, пастели, флумастери, бои, ножици, лепила, пластелин, глина, четки с различна големина, цветен картон и различни видове хартия, листи за рисуване (различен формат), списания, опаковки, картинки, домакински материали; различни природни и текстилни материали.

Използвани техники:

Работа с различни материали за овладяване на практически навици. Включват се разнообразни техники и упражнения като целта е стимулиране на спонтанност, самостоятелност и развитие на когнитивните способности / внимание, памет, мислене/, тясно свързани с практическата дейност и адаптивните възможности на личността на всяко дете. За по-пълно възприемане на себе си се използват група от упражнения, които позволяват на детето да отрази възприемането на самото себе си и на своите отношения с другите и помага за убеждаването на детето в неговите възможности. Конкретните техники и теми за работа са заложи в план за работа на арт терапевта.

Форми на занимания по арт терапия:

1.Индивидуална арт терапия - за деца и ученици със затруднена вербална комуникация

Специфични цели:

- подобряване на фината моторика;
- намаляване на тревожността;
- насърчаване на себеизразяването;
- формиране комуникативни навици.
- работа за емоционална компетентност;

Методи на работа:

- индивидуална работа за осъществяване на добър контакт с терапевта;
- работа за преодоляване на стереотипи на поведение и себеизразяване;
- усвояване на техники за работа с ръцете за подобряване на финната моторика;
- работа за емоционална компетентност чрез експресивни техники за използване на арт материалите;
- разнообразие и промяна в темите и материалите за работа – по-големи възможности за себепознание и изразяване.

2.Индивидуална арт терапия - за деца и ученици с добра вербална комуникация

Специфични цели:

- подобряване на фината моторика;
- намаляване на тревожността;
- работа за емоционална компетентност;
- насърчаване на себеизразяването;
- развитие на въображение и креативност;

- развитие на чувството за естетика.
- развитие на умение за решаване на проблеми ;

- развиване на когнитивните умения;
- формиране комуникативни навици.

Методи на работа:

- индивидуална работа за осъществяване на добър контакт с терапевта;
- работа за преодоляване на стереотипи на поведение и себеизразяване;
- усвояване на техники за работа с ръцете за подобряване на финната моторика;
- Работа за себеизразяване и емоционална компетентност чрез експресивни техники за използване на арт материалите;
- разнообразие и промяна в темите и материалите за работа – по-големи възможности за себепознание и изразяване.

3. Групова арт терапия с деца и ученици – от 3 до 6 деца с добра вербална комуникация

Специфични цели:

- развитие на социални умения и отношения;
- оказването на взаимна подкрепа и подражание;
- преодоляване на индивидуалните задръжки и затруднения;

- формиране на умение за вземане на решения;
- формиране на умения за работа в екип;
- промяна на поведенческите стереотипи чрез взаимодействията между членовете на групата и развитието на груповата динамика;
- повишаване на самооценката.

Методи на работа:

- създаване на защитена среда за споделяне и “трениране“ на нови поведенчески модели и взаимоотношения;
- предоставяне на пространство за себеизява и експериментиране с различни техники и материали;
- упражнения за стимулиране на креативност и творческата мислене;
- групови упражнения за провокиране на екипност при решаване на творчески задачи;
- работа за укрепване на личностната единтичност и чувството за групова принадлежност.

Изготвил: ВЕСЕЛКА ЙОРДАНОВА
Арт терапевт в ЦСОП Бургас

Критерии за отчитане уменията на учениците

КРИТЕРИИ	ДА					НЕ
	1	2	3	4	5	
Детето е адаптирано и приема обстановката в кабинета за арт терапия						
Има добър контакт и приема терапевта						
Проявява интерес към заниманията						
Познава материалите и тяхното предназначение						
Изпълнение на поставените творчески задачи:						
- проявява интерес;						
- работи стереотипно;						
- работи с помощ от терапевта;						
- работи в сътрудничество с терапевта;						
- работи самостоятелно;						
- проявява инициатива и творчество.						
Поведение по време на работа:						
- концентриран е;						
- вълнува се / напрежение/ при рисуване на определени фигури детайли;						
- има предпочитания при избора и съчетаването на цветове /използвани, любими, пренебрегвани/						
- изразява чувства по време на рисуване;						
- спонтанно разказва;						
- коментира на произведенията.						
Има интерес и проявява положително отношение към произведенията си.						
Работи в група, има добри взаимоотношения и взаимодействия с децата в групата.						

